

Mitä Pyoderma gangrenosum tarkoittaa?

Pyoderma gangrenosum on harvinainen ihosairaus, jossa tuntemattomasta syystä iholla on neutrofiilien eli valkosolujen liikatoimintaa. Tämän johdosta iholle muodostuu märkäisiä paiseita tai kyhmyjä, jotka voivat rikkoutua ja haavautua. Taustalla saattaa olla tulehduksellinen suolistosairaus, reuma- tai maksasairaus. Haavoille on tyypillistä, että ne muodostuvat tai pahenevat iholle kohdistuneesta ulkoisesta vammasta. Haavat ovat usein kivuliaita ja saattavat laajentua nopeastikin.

Oireet ja taudin toteaminen

Haava on niin harvinainen, että sen tunnistaminen ei ole helppoa. Haavojen pinta saattaa näyttää märkäiseltä ja reunat ovat usein sinipunervat. Haavojen lukumäärä vaihtelee yksittäisistä kymmeneen. Haava voi sijaita missä kohdassa kehoa tahansa. Pyoderma gangrenosum -ihomuutoksia voi kehittyä myös arpialueille, avanteen ympäristöön tai leikkaushaavoihin.

Taudin diagnoosi tehdään haavojen ulkonäön perusteella. Haavasta otetaan myös koepala, mutta aina koepalassa ei kuitenkaan näy taudille tunnusomaisia valkosolukeräytyksiä. Lisäksi yleensä tutkitaan verikokeita ja bakteeriviljelynäyte haavasta. Näillä tutkimuksilla poissuljetaan muita haavan aiheuttajia.

Pyoderma gangrenosumin hoito

Pyoderma gangrenosum -haavan hoitovastuu kuuluu ihotautien erikoislääkärille. Hoitona käytetään tulehdusta lieventäviä ja elimistön puolustusjärjestelmää rauhoittavia lääkkeitä. Yleisimmin hoito aloitetaan kortikosteroidilla. Hoitoa tehostetaan usein muilla lääkkeillä kuten: siklosporiini, metotreksaatti, atsatiopriini, mykofenolaattimofetiili tai avlosulfoni. Lääkehoito kestää useita kuukausia ja vaatii yleensä lääkekohtaista verikoeseurantaa mahdollisten haittavaikutusten vuoksi.

Haavan paikallishoitona saatetaan myös käyttää lääkevoiteita. Haavan hoitotuotteen valinta perustuu haavan huolelliseen arviontiin ja oireisiin. Joskus haavan paranemisen nopeuttamiseksi tarvitaan ihonsiirre.

Itsehoito

Pyoderma gangrenosum -haavaa ei nykytiedon mukaan pystytä ennaltaehkäisemään. Ihon turhaa vahingoittamista, kuten lävistyksiä, ja tupakointia on syytä välttää. Mahdollisen muun taustasairauden asianmukainen hoito auttaa usein myös haavaa paranemaan. Parannuttuaan haava saattaa uusiutua jopa vuosienkin kuluttua. Haavan säännölliseen seurantaan sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen on paranemisen kannalta tärkeää. On tärkeää, että kerrot hoitavalle henkilökunnalle haavaan liittyvistä tuntemuksista ja oireista, jotta niitä pystyttäisiin mahdollisimman hyvin hoitamaan ja haavasta aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa arkielämälle.

Muistiinpanoja
